

PERMANENTNÁ FORMÁCIA ABSOLVENTOV TEOLOGICKÝCH FAKÚLT

doc. ThDr. Michal Hospodár, PhD.

TÉMA III: BUDOVAŤ FARSKÉ SPOLOČENSTVÁ

ÚVOD: Manželstvo a rodina ako priority pastorácie

Od čias Druhého vatikánskeho koncilu Katolícka cirkev jasne deklaruje, že seba samu chápe ako *eklesiálne communio*, čiže cirkevné spoločenstvo.

VÝZVY:

Communio-ekleziológia je centrálnou a základnou myšlienkou koncilových dokumentov. Kňaz buduje z farnosti spoločenstvo lásky predovšetkým tým, že slávi eucharistickú obetu. Z toho vyplýva, že Eucharistia je výsostným prameňom spoločenstva – *communio super omnia excelens*, je to spoločenstvo človeka s Bohom – a súčasne multispoločenstva, náboženskej obce – Cirkvi s Bohom.

Neviditeľnou hlavou a vrcholom tohto spoločenstva cirkvi je Kristus, a to Kristus, prítomný ojedinelým spôsobom, nielen svojou všadeprítomnosťou ako druhá božská osoba Najsvätejšej Trojice, ale aj pod spôsobom chleba a vína, svojím telom a krvou.¹ To je teologický dôvod, nachádzajúci svoje praktické uplatnenie pri slávení Eucharistie. „Spomedzi mnohých činností farského spoločenstva veriacich nijaká nie je taká životodarná a taká formačná pre veriacich ako práve slávenie sv. omše v nedeľu, v Pánov deň“ (*Dies Domini*, 35). Nedeľná farská liturgia má „zošiť“ všetky malé spoločenstvá vo farnosti a tak vyjadriť ich jednotu v Kristovi.

a) Význam spoločenstva

Vplyvom agresívnej sekularizácie sa fragmentarizuje a individualizuje život ľudskej rodiny. Následkom toho je postupná strata vnímania potreby vzájomného ľudského bratstva či živého začlenenia sa do konkrétneho cirkevného spoločenstva. „Cirkev pod vedením Svätého Ducha hľadá konkrétne odpovede na tieto skutočnosti, ktoré veľmi ovplyvňujú dnešného človeka. Jednou z odpovedí Cirkvi sú rôzne hnutia, ktoré pôsobia s jej požehnaním. Prečo sú hnutia odpoveďou? Lebo väčšinou vytvárajú užšie spoločenstvá – ‚malé spoločenstvá‘, v ktorých sa Ježiš Kristus stáva konkrétnou osobou v dejinách spásy človeka a sprítomňuje sa Cirkev ako Boží ľud. Odbúrava sa anonymita a kresťania sa skutočne môžu nazývať bratmi a sestrami.“² Dnes už neobstojí masová pastorácia, je potrebné osobné svedectvo a osobný kontakt. V malých spoločenstvách sa Cirkev konkretizuje, sprítomňuje, stáva sa priam hmatateľnou. Samotné kresťanstvo môžeme definovať ako život vo vzťahu s Kristom, teda život lásky. Význam budovania živého spoločenstva je pre budúcnosť cirkvi rozhodujúci. Môžeme ho zhrnúť do nasledujúcich aspektov: spoločenstvo buduje jednotlivú rodinu, **spoločenstvo je hrádza** proti vlne sekularizmu a liberalizmu, lásku spoločenstva jeho členom nemôže nikto zobrať, spoločenstvo je dom postavený na SKALE – KRISTOVI. Postaviť sa v pastorácii z akýchkoľvek príčin proti aktívnej podpore spoločenstiev je kopat' si vlastný hrob. Naopak, fungujúce kresťanské spoločenstvo je najlepším znakom prítomnosti Boha pre sekulárny svet.

b) Podmienky pre cirkevné spoločenstvá

Bežne sa vo farnostiach Gréckokatolíckej cirkvi stretávame s ružencovými spoločenstvami zjednotenými v Arcibratstve sv. ruženca otcov redemptoristov v Michalovciach. Najmä v mestských farnostiach si mládež vytvára rôzne spoločenstvá rozdelené do vekových kategórií. Podľa stavov vnímame modlitbové spoločenstvá pod názvom Modlitby otcov a Modlitby matiek. Rozšírené sú aj malé základové spoločenstvá a bunkové spoločenstvá cirkevne schválených hnutí (Fokoláre, Neokatechumenátna cesta, Oáza atď.). Pastorácia spoločenstiev predpokladá, že kňaz je sám začlenený v spoločenstve, má záujem na moderovaní spoločenstiev a podporuje ich budovanie vo farnosti. Pritom sa treba všemožne snažiť vyvarovať pastoračnému exkluzivizmu, partikularizmu a klerikalizmu. Sú to zhubné metódy a praktiky, ničiace ducha cirkevného spoločenstva. Naopak, spoločenstvo vedené prostredníctvom lídra Svätým Duchom k posile viery a vzájomnej lásky je nádejou pre život Cirkvi aj v 21. storočí. Avšak nové spoločenstvá budú skutočne nádejou pre

¹ Porov. HOSPODÁR, M.: *Ecclesia de eucharistia*, 4. kapitola: Eucharistia a cirkevné spoločenstvo. In: *Duchovný pastier*. Trnava: SSV, 2005, č. 2, s. 58.

² PETRÍK, Ľ.: *Nová evanjelizácia cez malé spoločenstvá v Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku*. In: *Význam „malých spoločenstiev“ a ich vzťah k farnosti: zborník prednášok zo sympózia*. Bratislava: RKCMBF UK, 2005, s. 37.

Cirkev, v zmysle učenia rímskeho pápeža sv. Pavla VI. do tej miery, nakoľko spĺnia sedem podmienok.³

NAŠA ÚLOHA:

Na ľudskom živote sú najkrajšie, ale aj najťažšie vzťahy. Usporiadaný medziľudský vzťah nie je raz a navždy danou skutočnosťou. Je to dynamická skutočnosť, živá a preto vzácna a súčasne krehká. S tým musí duchovný pastier pri budovaní malého spoločenstva počítať. Napriek tomu platí, že lepší je svätý nepokoj v spoločenstve ako „pokoj“ cintorína.

LITERATÚRA:

Sväté písmo Starého i Nového zákona. Rím: Slovenský ústav svätého Cyrila a Metoda, 1995.

ŠPIDLÍK, T. – RUPNIK, M. I.: *Nové cesty pastorálnej teológie.* Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, s. r. o., 2008.

HOSPODÁR, M.: *Ecclesia de eucharistia*, 4. kapitola: Eucharistia a cirkevné spoločenstvo. In: *Duchovný pastier.* Trnava: SSV, 2005, č. 2.

HUČKO, L.: *Hľadanie súvislostí.* Bratislava: Karmelitánske nakladateľstvo, 2009.

JÁN PAVOL II.: *Familiaris consortio (exhortácia).* Trnava: SSV, 1993.

KBS: *Dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu.* Trnava: SSV, 2008.

KBS: *Pastoračný plán Katolíckej cirkvi na Slovensku 2007 – 2013.* Trnava: SSV, 2007.

PAVOL VI.: *Evangelii nuntiandi (exhortácia).* Trnava: SSV, 1999.

PETRÍK, Ľ.: *Nová evanjelizácia cez malé spoločenstvá v Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku.* In: *Význam „malých spoločenstiev“ a ich vzťah k farnosti: zborník prednášok zo sympózia.* Bratislava: RKCMF UK, 2005.

ŠMIDRIAK, O.: *Perspektívy pastorácie na Slovensku.* Ružomberok: VERBUM, 2011.

ŠMIDRIAK, O.: *Pastorácia s dôrazom na spoločenstvo a evanjelizáciu.* Ružomberok: Verbum, 2012.

³ Porov. PAVOL VI.: Apoštolská exhortácia *Evangelii nuntiandi*, od. 58.